

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁĘCZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

PRENUMERATA WYNOŚI: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 k. 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową lub odnośnieciem do domów. Zagranicą, za markami pocztowymi, dopłaca się miesięcznie kop. 60.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od g. 8—10 wiecz. Rękopisów nadesł. redakcja nie zwraca.

CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz petitowy jednoszpaltowy lub jego miejsce: Nadesłane k. 50, przed tekstem k. 40, za tekstem: 3 kol. i nekrologi pokop. 25, na 4 kol. po kop. 20. Drobne ogłoszenia po kop. 3 za wyraz. Najtańsze ogłoszenie kop. 20. Ogłoszenia treści matry omiatelnej o 50 proc. drożej. Za dołączenia prospektów lub reklam po 6 rubli od 1000 egzemplarzy.

PRENUMERATE I OGŁOSZENIA przyjmują wszystkie księgarnie, kantory i biura ogłoszeń: w Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.

Adres REDAKCJI i ADMINISTRACJI CZĘSTOCHOWA, II-ga ALEJA Nr. 38. — TELEFON Nr. 50.

Rosja wobec słowian.

W tych dniach przedstawiono prezesowi gabinetu, Stuermerowi, opracowany przez ministerstwo spraw wewnętrznych projekt zniesienia ograniczeń, stosowanych wobec Polaków. Jednocześnie senat wyjaśnił wątpliwości w stosowaniu prawa i przepisów o likwidacji własności ziemskiej obecnych i dawniejszych poddanych państw nieprzyjacielskich. W myśli tego wyjaśnienia likwidowane mają być wszelkie majątki należące do osób, które po r. 1882 były poddaniemi państw nieprzyjacielskich, lub są nimi dotychczas. Ponieważ osoby pochodzenia słowiańskiego mogą starać się o niestosowanie do nich prawa o likwidacji, wobec tego należy zastanowić się nad świadectwami, przedstawianymi przez owe osoby o ich pochodzeniu. Zazwyczaj podaje się świadectwa rozmaitych towarzyszów polskich, czeskich i innych. Senat wyjaśnia, że świadectwa te nie dowodzą przynależności do narodowości słowiańskich i, że w ogóle żadnej ściślej cechy prawomocności tego rodzaju dowodów ustalić nie można. Wobec tego, o pochodzeniu słowiańskim każdego z interesowanych w tej sprawie decydować będzie szczególnie senat w związku z okolicznościami każdej oddzielnej sprawy.

Sztandar, przytaczając powyższe wyjaśnienie, dodaje do siebie, że jest to wskazówka, iż władze rosyjskie nie będą stosowały żadnych ulg względem Polaków, posiadających własność nieruchomości, którzy przyjęli poddaństwo rosyjskie po roku 1882. Na mocy prawa z 2 lutego 1915 r. wszelka tego rodzaju własność będzie likwidowana. (WAT.)

Odezwa Polki.

„Kurier Warszawski“ z d. 21 maja 1916 r. pisze, co następuje:
W № 28 i 27 „Kurjera Warszawskiego“ z b. r. podał p. Władysław Przywójowicz garść szczegółów o strażnicy 17 pułku piechoty polskiej czasów Księstwa Warszawskiego, paniie Żubrowej, cytując przytem popierające zdanie p. J. Zbiegniewskiej, iż: „Szczegółowa biografia tej zwykłej kobiety należy się koniecznie naszemu społeczeństwu“.

Nie od rzeczy więc będzie dorzucić nowy przyczynek do życiorysu naszej wojowniczkii, mianowicie odezwę, wydaną przez nią w Wiedniu, stycznia 1831 r.

Tekst tej odezwy wynaleźliśmy w zeszłym naszym „Kurjerze“, w № 18 17 stycznia 1831 r.

Odezwa brzmi:
Z nadejściem nowego roku przybyły mi nowe myśli.
Przypominam sobie jak wy, kochane polki, zazdrościliście mi nie

raz mego mężstwa, a bardziej tego chlubnego znaku, który zdobi pierś moją. Słyszałam was często mówiące: „Daj Boże wojnę, a zaraz i my pojedziemy“.

Teraz więc, teraz, szanowne rodaczki, kiedy kochana Matka nasza Ojczyzna wzywa pomocy synów, spodziewać się należy, że i córki nie odmówią Jej wsparcia, pomne na to, że jednej Matki dziećmi jesteśmy.

Ja sama, chociaż mnie piątym krzyżykiem wieku mego oznaczył Najwyższy, chociaż w usługach Ojczyzny starałam zdrowie, w r. 1867 wszedłszy z bronią w rękę w bratnie szeregi i tam do ostatniej zagłady naszej walczyłam, chociaż byłam nieodstępna pomocnicą... jednak jeszcze i teraz czuję, że mam polka i wam, kochane rodaczki, nietylko towarzyszyć nie zaniedbam, ale nawet wyprzedzić się nie dozwolę. Pamiętam bowiem, w jakim duchu i zapale szliśmy na hardych moskali, lecz nieprzewidzianem zarządzeniem zagniewanych Niebios, gdy dwubista Hydra godło narodowości naszej pochłonęła, a w gród wtrącona była ulubiona Matka nasza Ojczyzna, wzięłam dymisję. Od tego czasu w zaciszu tyjąc ze szczupłej pensji honorowej, lubo może i tę utracę, atoli w sprawie tak ważnej, o którą nam dziś chodzi, stanę pod bronią.

Przeto i wy, kochane Polki, zapomniawszy o wzmówionej w nas słabości pici żeńskiej, stawajcie w szeregi, a przekonamy świat, że patriotyzm rzetelny nie zależy na bezsku technych, obciążających drukarnie odezwach, lecz na widocznym, szczerem i rączem działaniu. Kto ma niezłomnego ducha, temu i siły nie brakuje.

Wreszcie, nie mnogość, czyli siła, zwycięża, lecz prawdziwa chęć i zapal!“ br. w. k.

Czytajcie starzy i młodzi, biedni i bogaci—czytajcie wszyscy, którzy pragniecie światła—książka przyniesie wam pociechę, da radę w potrzebie, uzbroi w wiedzę, zbliży do Boga, ukoi w troskach, pokrzepi duszę i da wam wytrwania moc, byście się doczekali wielkiego dnia zmartwychwstania Polski.

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (W. B. T.) Urzędowo donoszą 28 maja:

Wschodni plac boju.

Balkański teren walk.

Sytuacja nie uległa zmianie.

Zachodni plac boju.

Usiłowania Anglików wykonania kontraktaku na południowy-zachód od Givenehy zostały udaremnione. Małe natarcie Anglików w okolicy Rodiourcourt zostało odparte.

W okręgu Mozy działalność bojo-

wa, wskutek prób przeciwnika wykonania kontraktaku, była bardzo ożywiona.

Na lewym brzegu rzeki wzięliśmy na południe od lasu Camard francuski blokhaus. Ataki nieprzyjacielskie na wschód od wyżyny 804 i na południowym stoku Homme Mort załamały się.

Na prawym brzegu rzeki Mozy, na północ od folwarku Thiomont, aż do lasu Callette, ożywione walki prowadziła piechota. Po silnym przygotowaniu artyleryjskim wdarli się do naszych stanowisk wysuniętych Francuzi. Kontratakami wyparliśmy ich aż na skrzydło odcinka. Na południe od tego folwarku i na południe od byłego fortu Douamont, gdzie zresztą trzymamy się mocno, walki nie skończyły się jeszcze.

Na północny zachód od fortu Vaux odebraliśmy Francuzom przyczółek, zajęty przez nich chwilowo. Drogą wywołania wybuchów, zburzyliśmy na znacznej przestrzeni pierwszą i drugą linię okopów nieprzyjacielskich na wyżynie Combres. W pobliżu Vaux—de—Calamaix i Suzey (na wyżynach Mozy, na południowy wschód od Verdun) załamały się ataki nieprzyjacielskie już w naszym ogniu działowym. Małe oddziały, które wtargnęły do naszych okopów zostały unicestwione.

Jeden z nieprzyjacielskich statków powietrznych został zestrzelony na południowy-zachód od Vailly.

Naczelne dowództwo armji.

Komunikat austriacki.

WIEN. (W. B. T.) Urzędowo donoszą 22 maja:

Rosyjski plac boju.

Balkański plac boju.

Nic nowego.

Włoski plac boju.

Coraz większą staje się klęska Włochów na froncie południowo-tyrolskim.

Zupełnie powiodło się natarcie całego korpusu na Ipiaskowgórzu La-fraun (Lavaronne). Nieprzyjaciela wyrzucono ze stanowiska. Nasze wojska posiadają Cima Mandriolo i wzgórze tuż na zachodzie od krańca tego wierzchołka do doliny Astach.

Bojowa grupa Jego Cesarskiej i Królewskiej Wysokości, feldmarszałka porucznika, arcyksięcia Karola Franciszka Józefa, zdobyła linię Monte Tormeno—Monte Majo.

Od początku ofensywy, naliczono 23 998 jeńców, w tem 482 oficerów. Zdobycz nasza wzrosła do 172 dział.

Zastępca szefa sztabu generalnego v. Hofer.

Feldmarszałek porucznik.

Komunikat francuski.

Sprawozdanie urzędowe z dnia 21 maja:

Wieczorem:

Wzdłuż drogi z Esnes do Haucourt zdobyli Niemcy rowy. Atak nieprzy-

Teatr „PARYSKI” ul. P. Maryi 19.

Dziś
zupełna zmiana
programu.

Teatr „ODEON” ul. P. Maryi

Program od piątku 19 do czwartku 25 Maja r. b.

Sensacja! Dziś Sensacja!

Pannom nie wolno...

Bajeczna farsa amerykańska w 3-eh częściach.

Ostatnia miłość

Wybitny dramat z życia w 3 częściach, z serii „Cinquant”

Honolulu stolica wysp Hawajskich
(Z natury w kolorach.)

HOTEL GLOBUS
(komiczny)

— CENY MIEJSC ZWYKLE. —

Szczegóły w programach.—

nych kotach inteligencji, która chętnie wystawę odwiedza. Szczególnie liczne grono przesuwa się przez salony oczywiście w niedzielę i dni świąteczne.

Z teatru w „Apollo”.

Niedzielne przedstawienie znanej ale zawsze zabawnej farsy Schoenthana pt. „Porwanie Sabinek” osiągnęło cel pożądaný, bowiem jeśli nie zupełnie to poważnie zapełniło kasę po brzegi, za to wypełniając sale publicznością, bądź żądną zabawy, bądź pragnącą wyrazić swą sympatię za cemu celowi. Grono pełnych dobrej chęci amatorów z artystami w osobach pp. Glogerów, Stokowskich, Jan-kowskiego na czele spełniło więc godnie swe zadanie, kończąc przedstawienie przed godz. 11.

Kradzież.

Nieznani sprawcy uprowadzili w nocy gospodarzowi Wiktorowi Pałacowi ze Złotego Potoka krowę 4 roletnią, czarną z białymi łapani na piersi i białymi nogami. Stratę swą uszkodzaną oblicza na 300 rb.

Żniwa tegoroczne.

Pórfurzędowe biuro korespondencyjne „Nachrichtendienst für Ernährungsfragen” podaje następujące ciekawe szczegóły: „Nowe żniwa rokuja w porównaniu z r. 1915 znacznie korzystniejsze widoki. Bez porównania o wiele lepiej, aniżeli w roku poprzednim wstąpiły zasiewy zimowe w porę wiosenną; stan zasiewów jest znakomity, łąki i koniczyska przedstawiają się świetnie. Niemniej pocieszającym jest stan jarzyn i drzew owocowych.

„Rok 1915 — dodaje od siebie wspomniany korespondent—był krytycznym punktem zwrotnym, jako czas przejściowy od normalnych stosunków pokojowych do zupełnie nowych i nieznanych warunków produkcji gospodarstwa wojennego, mógł on przynieść bardzo niebezpieczne niespodzianki. Przyniósł on nam naprawdę poważne troski i pokonano. Nowy rok zastaje nas przygotowanych i z ufnością powiedzieć możemy że im dłużej potrwa wojna, tem lepiej się zagospodarzymy, skoro tylko utrzyma się stanowcza wola i chęć do pracy”.

Bojąca społeczna.

Na łamach pism warszawskich omawiana jest sprawa zajmowania posiadłości w instytucjach społecznych i miejskich przez ludzi zamożnych.

„Kurjer Polski” w sprawie tej pisze:

„Na rozmaitych stanowiskach w instytucjach społecznych pobierają pensje ludzie bardzo bogaci, którzy chyba z nudów zajmują posady pla-

OGŁOSZENIE.

Biuro Zarządu miejskiego Stacji Elektrycznej znajduje się od dnia dzisiejszego przy ul. Szkolnej № 10, dokąd należą kierować listy, rachunki i wpłacacie należności. Powyższe dotyczy korespondencji jak również wpłat do Zarządu Przymusowego firmy „Siła i Światło”

Częstochowa, dnia 20 maja 1916 r.

Magistrat.

tnie naprz. w milicji, R. G. O. i w innych.

Tymczasem w Sekcji pośrednictwa pracy dla inteligencji ludzie żonaci i dzieci, wyczekują bez końca na jakąkolwiek posadę. A ludzie mający pozatem dobrobyt, mieszkający w apartamentach, zajmują posady po rb. 100.

Ten objaw anormalny jest rezultatem protekcji i wpływów, bez których nikt posady nie otrzymuje.

„Kurjer Poranny” posuwa się w tej sprawie tak dalece, że wymienia nazwiska ludzi, którzy posiadają w mieście po kilka kamienic i jednocześnie piastują płatne posady.

Rozmaitości.

Wielki pożar lasów w Rumunji.

Jak donosi bukareszteński „Universul”, w wielkich lasach forsańskich wybuchnął groźny pożar, wyrządzając szkody bardzo znaczne. —Dotychczas spłonęło 80 hektarów lasu.

Pożaru nie zdołano jeszcze opanować.

Humor i Satyra.

Opowiadano o rabunkach kozaków w Polsce. Na to odezwał się pewien handlarz:

„Nie byto tak źle, jak mówią. Do mnie przyszedł raz kozak i zażądał, żebym mu sprzedał za dwa ruble zegar, ale koniecznie duży. Ja zegara nie miałem, ale nie wiele myśląc dałem mu starą zepsutą wagę sprężynową z cyferblatem. No i nie powiem żebym na tem źle wyszedł”.

Ofiary.

Na Towarzystwo Opieki Szkolnej K. G. rb. 1 kwit 223. J. D. rb. 1 kwit 224.

Prenumeraty Pism warszawskich i poznańskich z odnośnieniem do domu przyjmuje w każdym czasie Kantor Pism ulica Panny Marji № 24 (róg Teatralnej.) 077—

Licytacja przymusowa.

W piątek dnia 26 b. m. będą w lokalu licytacyjnym — Nowy-Rynek 1. sprzedawane publicznie więcej dającym za natychmiastową zapłatą:

o godzinie 9 rano:

1 szafa na ubrania, 1 stół.

o godzinie 10 rano:

1 biurko (dębowe) 1 sofa pluszowa (pastra) 1 ławka dębowa wyszlifowana z czarnym pokryciem.

Naczelnik Powiatu.

LEKARZ - DENTYSTA

Michał Grejniec

w Częstochowie

ul. Panny Maryi № 10.

Choroby zębów i jamy ustnej.

przyjmuje codziennie

od 9—1 i od 3—7 wieczorem.

Do wynajęcia od 1 Lipca mieszkania 5 pięciu lub sześciu pokoi, trzy pokoje, jeden pokój z kuchnią i dwie duże sale zdane na biuro lub inne pomieszczenie Teatralna 9. 338—

Rządca praktyczny rolnik i gospodarz potrzebny do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa. Oferty w Administracji Gońca Częstochowskiego pod „Praktyczny” 539—

Sandacze morskie świętego transportu stacjonary Skła i Ryb il-ga Aleja 25. 340—

3 pokoje, kuchnia wygodny do wynajęcia il-ga Aleja 23 341—

Kupię pianino używane w dobrym stanie wiad. Wieluńska 28 Michałowska. 342—

Wielki wybór papierów listowych i kopert

w Drukarni

F. D. WILKOSZEWSKIEGO

ul. Panny Maryi 38.

Kupię niewielki plac pod zasiew Oferty z wymienieniem ceny i miejsca placu przyjmuje Gońca dla Ogrodnika. 345—

Prawa autorskie sprzedam. Wytworzone poezje miłosne lub utwór prozaiczny. Dyktoreca, przychylna krytyka i. t. d. Oferty pod „Józef” do Adm. Gońca. 343—

jiacielski tuż na wschód od wzgórza 204 odparto zupełnie.

Na stokach zachodnich „Homme Mort” wstrzymano gwałtowny atak niemiecki. Bardzo gwałtowna była walka w odcinku Douamont. Oszańcowane silnie przez nieprzyjaciela kamieniołomy pod Haudromont zostały przez nas zdobyte. Pojaliśmy 80 jeńców i zdobyliśmy karabiny maszynowe. Z samolotów niemieckich zrzucone w okolicy Dunkierki bomby zabili wieczorem dnia 20 b. m. 54 osoby i ranili 15.

Dziś około południa rzuciła inna eskadra samolotów około 100 bomb w okolicy Dunkierki. Dwaj żołnierze i 1 dziecko zabici, 20 osób raniono. Aeroplany naszych sprzymierzonych zestrzeliły dwa nieprzyjacielskie samoloty. Zaraz po pierwszym bombardowaniu przelatowała grupa 53 samolotów francuskich, angielskich i belgijskich obozy niemieckie w Wywege, Ghisteilles, na które zrzucono 250 bomb.

Na Belfort zrzucono podczas wczorajszego dnia 50 bomb z niemieckich samolotów. Szkoda materialna nieznaczna.

Austrjacy w Lombardji.

Z wojennej kwatery prasowej donoszą:

Wojska austriackie w Tyrolu południowym po zdobyciu stałych fortyfikacji włoskich przystąpiły się na terytorjum włoskie. Wojska austriackie otrzymały wyższą komendę, przeszedłszy pod rozkazy następcy tronu, arcyksięcia Karola Franciszka Józefa. Przeciwnik opiera się jeszcze na zboczach Armenterra, gdy tymczasem w odcinku głównego ataku pomiędzy głębokimi załamaniami Leno, Terragnola i Astico cofa się on na całej linii przed gwałtownie wzrastającym natarciem Austriaków.

Bombardowanie Kairu.

Z Kairu donoszą urzędownie: Dwa samoloty nieprzyjacielskie rzuciły 16 bomb, przeważnie na dzielnicę arabską. Zginęły 2 osoby cywilne, a 13 osób cywilnych i 5 żołnierzy odniosło rany. Lotnicy używali reflektorów przed rzucaniem bomb. Zmuszono ich szybko do odwrotu ogniem dział ochronnych.

Pobył ks. bisk. Bandurskiego u jeńców Polaków.

Ks. biskup Bandurski rozpoczął objazd obozów jeńców Polaków i zwiedził Łobau, Müllauten, Gross Enzensdorf.

W obozach tych kilka tysięcy jeńców przystąpiło do spowiedzi. Ks. biskup Bandurski zjawił się w towarzystwie dwóch kapelanów wojskowych Polaków i wygłosił dla jeńców odpowiednie nauki. Jeden z jeńców warszawian w pięknej przemowie podziękował ks. biskupowi za przyjazd i wielkie trudy, bo spowiedź przeciągała się zawsze do późnej godziny w nocy.

W końcu jeńcy złożyli na ręce ks. biskupa pewną kwotę na głodnych warszawian.

„Liga pokoju”.

„Times” donosi z Waszyngtonu, iż prezydent Wilson przyjął zaproszenie na posiedzenie ligi pokoju, które odbędzie się w najbliższych dniach. Prezydent wygłosi mowę. Do ligi pokojowej należy również Taft.

Z Chełma.

„Warsz. Tgblt.” donosi: Od niedawna wszystkie ogłoszenia urzędowe są tylko w dwóch językach: niemieckim i matoruskim. Przybyło tutaj kilku działaczy ukraińskich, którzy rozwinęli bardzo szeroką działalność społeczną wśród Rusinów.

W obronie Polski.

Pisma szwedzkie przytaczają treść interpelacji burmistrza miasta Stokholmu, Lindhagena, wniesioną w parlamencie szwedzkim w sprawie ostatnio wydanego zakazu odczytów obcych polityków i działaczy. Między innymi, nader gorąco ujmuje się on za hr. Ledochowską, poddaną polską — jak mówi — bawiącą od dłuższego czasu w Szwecji i wygłaszającą informacyjne odczyty, przejęte duchem szczerzego patriotyzmu i ludkości.

Venezuela dla Polski.

Senor Antonio Ramon, biskup w Merida (Venezuela) przystał za pośrednictwem Komitetu jeneralnego w Vevey 2,800 fr. na rzecz ofiar wojny w Polsce. Ks. biskup Ramon dołączył również list do episkopatu polskiego, oraz odezwę, wydaną do duchowieństwa i wiernych swojej diecezji.

Zniszczenie Polski.

„Ruskija Wiedomosti” donoszą, że z ogólnej liczby budynków w Polsce, wynoszącej 3,600,000 zniszczonych jest około 12 procent zupełnie, a 25 procent uszkodzonych do tego stopnia, iż użyć ich już więcej nie można. Pozatem wielką część pozostałych poddać należy gruntownej reparacji.

Powstałe stąd straty oblicza piśmo rosyjskie około rubli 158 milionów.

O pogrom Polaków.

Pisma rosyjskie doniosły, że wśród uchodźców polskich, zamieszkałych w Moskwie powstało zaniepokojenie wskutek pogłosek, jakoby ludność Moskwy miała zamiar urządzić pogrom emigracji polskiej. Pogłoski te rozsiewa moskiewski organ narodowej demokracji „Gazeta Polska”.

Czas letni w Norwegji.

Parlament norweski uchwalił zaprowadzić w państwie z dniem 22 bm. czas letni, który trwać będzie do 30 września.

Obecnie więc czas letni obowiązuje w 12 następujących krajach: Niemcy, Belgja, Królestwo Polskie, Austro-Węgry, Szwajcarya, Luksemburg, Francja, Holandia, Anglja, Danja, Szwecja i Norwegja.

Z Łodzi.

Oszczędzanie świec.

Prezydent policji w Łodzi zwrócił się do rabin z żądaniem, ażeby żdzi nie wypalali tak dużo świec w sobotę. Rabin ma polecić, ażeby palono 2 świece w pokoju jadalnym i po jednej w innych pokojach.

Z Warszawy.

Pochód.

„Kurier Warszawski” w Nr. 141 pisze:

Opieka nad żydowskimi szkołami początkowymi urządziła wczoraj wycieczkę uczenie i uczniów wespół z drużynami skautowemi. Uczestnicy wycieczki pojechali kolejką do Wawra, gdzie wykonano między innymi ćwiczenia gimnastyczne; odbyło się również wrócenie sztandaru itd.

Prasa żargonowa pisze, że:

„Dzień ten pozostanie w pamięci na całe życie”. Niektórzy widzowie byli tak zachwyceni, że im się wyrwało z ust: „Ziemia Izraela”. Dla warszawskiej ludności żydowskiej była to wyjątkowa nowość, dzieci żydowskie ze sztanarami biało-niebieskimi w rękę maszerowały po ulicach, śpiewając żydowskie pieśni i śpiewy narodowe. Balkony domów okolicznych były gęsto obsadzone miejscowymi mieszkańcami, którzy z wielkiem zainteresowaniem patrzyli,

jak się formuje procesja narodowo-żydowska.

— Kiedyz to mieliśmy! Kiedyz to widzieliśmy!

Prawdziwem świętem był dzień wczorajszy dla żydowskiej Warszawy wogóle i dla żydowskiej młodzieży szkolnej w szczególności. Wszyscy mówcy podkreślili znaczenie wczorajszego święta dla narodowego odrodzenia młodzieży żydowskiej.

Orkiestra szkoly Krińskiego grała hymn sjonistyczny.

Dzienniki żargonowe piszą również, że w lesie za Warszawą skaut żydowski urządził „palatkes” i „smot”.

— 12 —

NOWINKI.

Ktoś utyskując na manję strzelania z pistoletów, podniósł pytanie: Skąd jednak ta dzieciarnia bierze w tych czasach pieniądze na tę zabawkę? Zagadkę udało mi się przypadkowo rozwiązać.

Oto ni mniej ni więcej, tylko taki „fajn blauryng” można dziś „darmo” otrzymać.

— Skąd wzięłeś, smyku, pieniądze na pistolet? pewnieś matce porwał indaguje chłystka nauczyciel.

— Nie, psze pana, darmom dostał.

— Łesz, gadaj!

— Psze pana było tak: ja se stę jał na ulicy, a ze sklepu wychodzi „handel” i powiada:

— Jak ty chces blauryng, to ja ciebie dam fajn blauryng całkiem darmo, tylko ty potrzebujes przynieść z domu dwie kartki na farynę i kupię u mnie pačke kapisionów. Ta ja wziął trzy kartki z domu, bo m przez cukru pijemy kawę i dostał z nie pistolet i kapiszyny.

Jest to fakt autentyczny. W sklepie owym prócz pistoletów z kapiszonymi jest na składzie cukier. Pistolet można otrzymać darmo, a farynę po 80 kop. funt.

KRONIKA

KALENDARZYK

Dziś 25 we czwartek — Grzegorz.

Jutro 26 w piątek — Filipa.

Wiadomości Historyczne:

992 Zgon Mieszka I.

1664 Władysław IV poślubił Marję Ludwikę de Nevers.

1792 Sejm uchwala nową ordynację trybunału

Biblioteka Handlowców (Dojazd Nr. 13.) o warta w poniedziałki i czwartki od godziny 5 do 7 po południu.

Dzisiejsze wydawanie karczek chlebowych.

Dziś we czwartek t. j. dnia 25-go b. m. w biurach okręgowych rozpoczyna się rozdawnictwo kart chlebowych i cukrowych Serji I-ej.

Każda karta składa się z 4 ch kuponów po trzy i jedna czwarta funtów chleba — z dwóch kuponów pół funta mąki i dwóch kartek cukru po 20 funtów każda.

Na każdym kuponie jest oznaczone na data ważności nabywania chleba i cukru. — Pp. piekarze i właściciele sklepów mają zwracać baczną uwagę aby nie przyjmować kuponów po dniu przed upływem oznaczonego terminu.

Karta ważna od dnia 29 b. m. do 25 czerwca, t. j. na cztery tygodnie. Przyczem na każdej karcie wystawiony nr. odpowiedniej legitymacji.

Dzisiejsza konferencja filozoficzna.

Dziś więc we czwartek 25-go maja punktualnie o godz. 7 wiecz. w domu nr. 13 przy ul. Szkolnej, k

prof. J. Wojtkiewicz rozpocznie cykl konferencji filozoficznych.

Tematem pierwszej konferencji będzie — „Różnica między dobrem a złem“.

Cesarski komisarz sprawiedliwości.

Cesarski Komisarz Sprawiedliwości i adwokat dr. Celichowski osiedlił się na stałe w Częstochowie i przyjmuje interesantów w sprawach obywatelskich w lokalu sądu pokoju, ul. Panny Marji Nr. 78.

Z herbaciarni.

W sześciu herbaciarniach, założonych przez Doraźną Pomoc dla działy szkolnej wydaje się obecnie codziennie 800 szklanek herbaty z mlekiem, cukrem i chlebem. Posiłek ten otrzymują najbiedniejsze dzieci, wybrane z posród uczniów miejskich szkół elementarnych.

Rada Opiekuńcza w Przystajni.

W dalszym ciągu tworzenia prowincjonalnych Rad Opiekuńczych w okręgu częstochowskim ustalona została R. O. w Przystajni, której skład osobisty stanowią pp. ks. L. Stawicki jako przewodniczący, M. Jelonek — skarbnik, i M. Lizurek oraz dzielnicy pp. S. Czerniak w Przystajni, M. Olczyk z Boru Zajęcińskiego, W. Jelonek z Ługi, Wł. Mizera z Dąbrowy, A. Jelonek z Kamińska, P. Koła z Kuźniczki Nowej, M. Patrzyk z Kuźniczki Starej, J. Pietrzak z Wilczej Góry, A. Libera z Podłęża, i J. Matyja ze Stanów.

Podziękowanie.

Zarząd Doraźnej Pomocy dla działy szkolnej składa serdeczne podziękowanie rejentowi Władysławowi Jezewskiemu za mk. 30 i p. Kazimierzowej Szwece za rb. 10, ofiarowane na ręce ks. W. Kneblewskiego.

Zaginiony.

Władze częstochowskie otrzymały wiadomość z Karszna w pow. łączyskim, że mieszkaniec tamtejszy handlarz Jan Kasprzak, cierpiący na manję prześladowczą, wyszedł z domu i dotychczas nie powrócił. Zaginiony jest wysokim blondynem, ubrany był w koczach, czarny surdut i długie buty. Ktoby wiedział ocołkolwiek o miejscu jego pobytu, proszony jest o doniesienie do odpowiednich władz.

Z posiedzenia Wielkiej Kwesty Og.-Ks.

We wtorek o godz. 7 i pół w lokalu Stow. Kupców Polskich, Teatralna nr. 14 pod przewodnictwem inż. Br. Hłaski odbyło się posiedzenie głównego komitetu miejskiego Wielkiej Kwesty Ogólnokrajowej. Pióro trzymał p. Podlewski.

Członkowie komisji popisów gimnastycznych pp. Edw. Bruhl i Wal. Miłaczewski przedstawili proponowany program popisów młodzieży szkolnej na mieszczącym do 4.000 publiczności oparkanionym placu przy zbiegu ulic Centralnej i Jasnej wprost fabryki Seweryna Landaua.

Przyjmujący udział w popisach uczniowie wszyscy ubrani w jednokolorowe kostiumy gimnastyczne wykonają popisy skautowskie, wojskowe ćwiczenia, z chorągiewkami, ze wstążkami, grupy itd.

Popis wszystkich szkół łącząc ze zmianami trwać ma razem 3 godziny i kwadrans. Koszt robót ciesielskich i gospodarczych na placu wyniesie przeszło rb. 250.

Przyjąwszy dane te do wiadomości, opracowanie wszelkich szczegółów w tym kierunku powierzono nadal tej samej komisji.

Pan Jerzy Cholewicki zdał sprawozdanie z pracy swej w sekcji widowskiej itd., których koszt wyniesie

8-o klasowe Gimnazjum Żeńskie W. Golczewskiej-Chrzanowskiej

w Częstochowie Teatralna 9.

Egzaminy przedwakacyjne dla nowowstępujących dnia 5 czerwca godz. 3 i pół po południu — język polski, dnia 6 czerwca godz. 3 i pół po południu Matematyka, dnia 7 czerwca godz. 3 i pół po południu historii Polski, hist. ryma powszechna i geografii, dnia 8 czerwca godz. 3 i pół po południu Łacina i język niemiecki, dnia 9 czerwca godz. 3 i pół po południu Przyroda (zool. anat. chem. fizyka, kosmografia) dnia 10 czerwca godz. 3 i pół po południu Religja i język francuski.

Zapisy przyjmuje kancelarja szkoły (ul. Teatralna 9) od 1—2 i od 4—5 po poł.

do 3 czerwca włącznie.

uwaga! Nowe zgłoszenia w dniu rozpoczęcia egzaminów uwzględnione nie będą.

OGŁOSZENIE.

Wywózka i opróżnianie dołów ustępowych oddaną być ma gospodarzom rolnym w drodze licytacji. Utrzymujący się przy licytacji obowiązany jest do oczyszczenia dołów ustępowych wszystkich miejskich nieruchomości.

Oferty w zapieczętowanych kopertach z napisem: „Oferta na wywózkę dołów ustępowych“ należy złożyć w Magistracie najpóźniej do dnia 15-go czerwca 1916 roku.

Częstochowa, dnia 23 maja 1916 r.

Magistrat.

Ajentyry Wzajemnych Ubezpieczeń od Ognia „T-wo Snop“ i od Gradobicia „T-wo Ceres“

przyjmują ubezpieczenia na powiat Częstochowski i Częstochowę w Centralnym Komitecie Żywnościowym Częstochowa w domu b. Banku Państwa. Zgłaszać się tam należy do instruktora Towarzystwa Rolniczego p. Moczydłowskiego.

prawdopodobnie do rb. 550 podczas gdy ogólny dochód z czterech widowisk wniemi dać rb. 1.300, czyli, że czysty zysk sięgać ma rb. 750.

W czasie prologu na ekran rzucają będą obrazy z „Konstytucji 3 maja“ Jana Matejki i z nalepki częstochowskiej według rysunku p. Klaklika.

Wyczerpująco była omawiana przekazana z przychylną opinią przez Komisję odczytowa propozycja wydania „Książki pamiątkowej 3 maja“ cały nakład ofiarowuje się do rozprzedania komitetowi W Kwesty. Po potrąceniu kosztów związanych z wydaniem 5 tysięcy egzemplarzy książki ozdobionej licznymi kliszami o 80 stronach tekstu „in 16“ czysty zysk wyniesieś powinien przy cenie 50 kop. za egzemplarz, około półtora tysiąca rubli. Po długiej dyskusji miesiąc bliźszego omówienia tej sprawy z projektodawcą powierzono mec. M. Kowowskiemu.

Sprawę inicjowanej przez ks. W. Kneblewskiego książki zbiorowej zdecydowano nadal powierzyć Komisji redakcyjnej pod przewodnictwem tegoż projektodawcy.

Z posiedzenia Komisji Redakcyjnej.

Na wtorkowym posiedzeniu komisji złożonej z pp. J. Barylskiego, Fr. Galińskiego i J. Sיעińskiego pod przewodnictwem ks. W. Kneblewskiego rozpatrzono szereg prac nadesłanych już do książki zbiorowej „Ratujcie dzieci“ nadto uchwalono wystosować do osób piszących w polskich pismach miejscowych

Zaproszenie,

aby rękopisy do książki zbiorowej „Ratujcie dzieci“ nadsyłały pod adresem „Gońca Częstochowskiego“ lub „Gazety Częstochowskiej“ do dnia 30 maja godz. 12 w południe z adnotacją na kopercie „Ratujcie dzieci“.

Przypominamy, że będzie to rodzaj konkursu ze względu na cel dobroczynny bez nagród pieniężnych.

Artykuły winne być aktualne, o treści historycznej, społecznej, naukowej i literackiej, nie dłuższe jak 80 do 100 wierszy, poezje zaś jak 24 wiersze.

Znalezione paszport.

W I komisariacie policyjnym jest do odebrania znaleziony paszport Mirli Goldrat z Praszki w pow. wielunskim.

Kradzież.

Apolonia Majorezyk, zamieszkała w Rędzinach zameldowała w I komisariacie policyjnym, że niewiadomi złodzieje skradli jej krowę lat 15 czerwoną w białe łaty. Poszkodowana oblicza swą stratę na rb. 400.

Ōtrućcie.

We wtorek 23 maja w godzinach rannych zażyła trucizny zamieszkała w domu Rajchera nr. 41 przy ulicy Teatralnej, podlegająca kontroli policyjno lekarskiej N. N. Po udzieleniu pierwszej pomocy lekarskiej chorą pozostawiono na kuracji w domu.

Walki w Karpatach w kinematografie.

Nadzwyczaj ciekawe zdjęcie z walk w Karpatach będziemy mieli sposobność od soboty 27 b. m. oglądać w teatrze Paryskim.

Obraz ten zdejmnowany z narażeniem życia, przedstawia walki austriacko-rosyjskie w Karpatach oraz jako Przemysła, Kołomyi i innych miejscowości na terenie galicyjskim.

Do p. Barbary Salie.

Pani Barbara Salis z Pługjan we własnym interesie familijnym prosi na jest o zgłoszenie się do red. Józefa Sיעińskiego, ul. Szkolna nr. 5.

Na gościnne występy.

Na sobotę i niedzielę zespół aktorów tutejszych pod reżyserją p. Romualda Betchera udaje się na gościnne dwa występy do Zawiercia, gdzie

Teatr „PARYSKI” ul. P. Maryi 19.

Program od Środy 24 do Poniedziałku 29 Maja 1916 roku (włącznie)

KOBIETY...

Wybitny dramat w-oh częściach podług znanego romansu Oigi Vollbrück z udziałem znanej artystki **IRRAHI.**

OSTATNIA KREACJA MANKA LINDBERA ||| **CUD PARYŻA**
(Komiczne. Bezustanny śmiech.) ||| (natura)

Nowość!!

NA SCENIE:

Nowość!!

Tylko 3 dni!

Od środy 24-go do piątku 26-go Maja 1916 roku (włącznie)

Pan KLAPSIKIEWICZ

Farsa w 1-ym akcie E. Labiche i Dufrenois, Tłumaczenie Nynkowskiego.

da farsę Wł. Bernatowicza p. t. „Niepokojna noc”. Widowiska dopełnią obrazy kinematograficzne: „Dwie Matyldy”, „Zemsta itd.

Zapisy do książki pamiątkowej 3 maja.

Zapisy przyjmowane są w dalszym ciągu, przyczem pożądanym jest pośpiech, gdyż od niego zależnym jest termin przygotowania książki, jak od liczby instytucji, delegacji i wymienionych w nich nazwisk zależną jest zewnętrzna szata wydawnictwa.

Również zapisywać się mogą sklepy i firmy, które dekorowały swe wystawy. Firmy te mogą dostarczyć nam do umieszczenia w albumie gotowe klisze lub zdjęcia fotograficzne swych udekorowanych wystaw.

Powtarzamy jednak, że celem uregulowania nakładu i zdążenia na czas koniecznym jest, aby każdy, kto ma zamiar utrwalić się w tej książce pamiątkowej, nie zwlekał, lecz zgłosił się natychmiast.

Listy do Redakcji

Szanowny Redaktorze!

Zechce Sz. Pan na łamach Jego poczytnego pisma umieścić list następujący:

W odpowiedzi na list Zarządu Stow. Pracowników Handl. i Przem. Częstochowy, umieszczony w prasie miejscowej pozwolę sobie na swą obronę wyjaśnić co następuje. Zarząd zarzuca mi, że mylnym jest moje twierdzenie jakoby wiadoma uchwała rozciągała się na większą ilość członków, lecz nie motywuje Zarząd żadnymi danymi na korzyść wspomnianego zarzutu, a że twierdzenie moje jest niezbitem o tem świadczy protest publiczny innego członka, który w liście w nr. 114 „Gońca Częstochowskiego” umieszczonym, występuje przeciw tejże uchwale, i zrozumiałym ogólnie jest fakt, że nie wszyscy mogą protestować i domagać się swych praw publicznie.

Zgódźmy się wreszcie, że ograniczenia te tyczą się malej garstki członków, zachodzi i tu pytanie dlaczego wykorzystany został podobny par. w obecnej sytuacji krytycznej, wówczas, gdy na porządku dziennym są tak ważne kwestje do rozstrzygnięcia, a natomiast w latach przedwojennych podobne uchwały nie egzystowały, pomimo, że wyjątkowi członkowie zalegali w uiszczaniu składek, a jednak otrzymywali sprawozdania za czas przeszły i karty wstępu na ogólne zebrania (aczkolwiek decydującego głosu nie mieli). Niestosownym jest ironiczne cytowanie Zarządu słów mych: Członkowie wbrew

„szczerzej chęci” i dobrej woli nie uiszcili składek wobec krytycznej chwili, gdyż biorąc rzecz choćby subiektywnie, przedstawia się ona tak:

Jestem od 5 lat członkiem Stow., uiszczając regularnie składki, nigdy w opłacie nie zalegając tak, że odbywając powinność wojskową (krótko przed wybuchem wojny), zapłaciłem p. dczas wojny zaległość, której powodem była moja nieobecność w Częstochowie i wpłaciłem wreszcie a conto 1 kwartału wojennego pewną ratę. Wychodząc z tego założenia, sądzę, że inni członkowie nie ze złej woli, lecz wobec braku funduszów istotnie składek nie uiszcili. Jeśli Zarząd stosuje się tak ściśle do ustawy Stow. dla czego więc nie zachowywał podobnej ścisłości w myśl par. 37, brzmienia: „Zwyczajne ogólne zebrania zwołują się przynajmniej raz do roku itd?” a zwłaszcza, gdy z wybuchem wojny wyłoniły się tak niezwykle kwestje i należałoby zwoływać przez długi dość okres czasu nadzwyczajne ogólne Zebrania, a jednak nie czynił tego Zarząd przez 2 i pół roku, co inaczej nie wywołałoby może tychże zaległości w opłacie.

A propos czynionych bratu memu S. F. zarzutów ze strony Zarządu, to zbije on je jasnym i dostatecznym wytłumaczeniem się, co też pozostawiam mu w zupełności. Kończąc publiczną polemikę z Zarządem Stow. Pr. Handl. i Przem. m. Częstochowy, domagając się dla wszystkich członków niezależnie od uiszczania lub nieuiszczania przez nich składek.

1) rozestania sprawozdania z działalności za lata 1914 | 15, co im się słuszenie należy.

2) udzielenia decydującego prawa głosu na przyszłym zebraniu ogólnym. Żywie nadzieję, iż Zarząd odmieni wiadome postanowienie i umożliwi tymże członkom obradowanie w kwestjach, mających się rozstrzygnąć na Ogólnym Zebraniu.

Racz przyjąć Sz. Redaktorze wyrazy głębokiego szacunku i poważania.

R. Federman.

— D —

Repertuar.

Dzisiaj we czwartek:

Paryski — „Pan Klapsikiewicz” farsa w 1 akcie E. Labiche i Dufrenois i obrazy kinematograficzne.

Odeon — Obrazy kinematograficzne.

Biblioteka parafialna przy kościele św. Zygmunta otwarta jest w niedzielę od godziny 3 do 5 po południu.

Teatr „ODEON” ul. P. Maryi

Program od piątku 19 do czwartku 25 Maja r. b.

Sensacja! Dziś Sensacja!

Pannom nie wolno...

Świetna farsa amerykańska w 3-oh częściach.

Ostatnia miłość

Wybitny dramat z życia w 3 częściach, z serii „Cinco”

Honolulu stolica wysp Hawajskich

(Z natury w kolorach.)

HOTEL GLOBUS
(komiczny)

— CENY MIEJSC ZWYKLE. —

Szczegóły w programach.

LEKARZ-DENTYSTA

Michał Grejniec

w Częstochowie

ul. Panny Maryi № 10.

Choroby zębów i jamy ustnej.

przyjmuje codziennie

od 9—11 i od 3—7 wieczorem.

LEKARZ-DENTYSTA

Artur Broniatowski

w Częstochowie ul. Panny Maryi (I Aleja) Nr. 8.

Choroby zębów i jamy ustnej, wyrwanie zębów bez bólu. Plomby i zęby sztuczne bez podniebienia. Przyjmuje codziennie od 9—11 i od 3—7 wiecz.

Doktor PAWEŁ BRONIATOWSKI

Częstochowa, Nowy-Rynek № 8.

Choroby skórne i dróg moczowych. Przyjmuje od 9—12 rano i od 4—7 po poł. Pania od 12—1 po poł.

CHCĄC SPOPOLARYZOWAĆ swe słynne

bzy halinowskie

obecnie sprzedaje kwiat bzu po cenach znacznie niższych.

WYSTAWA BZU

w HALINOWIE

wejście bezpłatne.

Zgubiono zegarek srebrny. Łaskawy znalazca za nagrodę 5 rubli złoży ul. Warszawską № 3 Restauracja. 348—

Prosiaki do nabycia w każdym czasie ul. Cienna dom Szymańskiego za Wieluńskim Ryńkiem. 329—

Prenumeraty Pism warszawskich i poznańskich z odnośnieniem do domu przyjmuje w każdym czasie Kantor Pism ulica Panny Maryi № 24 (róg Teatralnej.) 077—

Sandacze morskie świeżego transportu stanęły Skła i Ryb 11-ga Aleja 25. 340—

Prawa autorskie sprzedam. Wytworzone poczyte miłosne lub utwór prozaiczny. Dyskrecja, przychylna krytyka i t. d. Oferty pod „Józef” do Adm. Gońca. 343—

Zaraz do sprzedania różne meble i sprzęty gospodarskie ul. Panny Maryi 71 a m. 10 Od 10-12 od 2-8 349—